

חגיגה בשולחן שבת

מס' 78

פרשת תצווה

מקום מרכזי לפרשת השבוע בשולחן השבת, במהלך הסעודה. בהכנה קלה, ניתן "לשדרג" את הרעיון הקצר ולהפוך אותו לחוויה חינוכית מעצימה, שבאמצעותה נעביר לילדים מסרים חינוכיים, תוך העשרת השיח התורני בשולחן שבת. לפניכם 2 "מערכים" לשולחן שבת.

סעודה ראשונה הציווי למשה באופן אישי

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

התורה פותחת את הפרשה במילים 'וְאַתָּה תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֹן זֵית זָךְ כְּתִית לְמָאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד' (כז, כ), ולא בביטוי הרגיל 'צו את בני ישראל'. מה משמעות הדגשת הפניה למשה רבינו, במילה "ואתה"?

שלב 1

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **פסיקתא זוטרתא:** "הפקיד את משה רבינו פקיד עליהם, 'אתה' ולא איש זולתך".
- **הרשב"ם** מבחין בין שני סוגי ציוויים בתורה:
 1. ציווי "לפי שעה": בניית המשכן היתה אירוע חד פעמי. כשהמשכן עמד, הציווי "ויקחו לי תרומה" הסתיים. לפעולה כזו התורה נוקטת בלשון 'דיבור' או 'אמירה'.
 2. ציווי "לדורות": הדלקת נר תמיד היא מצווה שאינה תלויה רק בזמן הקמת המשכן, אלא חובה קבועה בכל יום. פעולה נצחית כזו מכונה בלשון "צוואה".
- **אבן עזרא:** "טעם 'תצווה', מצוה על הציבור לתת תמיד שמן זית, וכן 'צו את בני ישראל ויקחו אליהם את קרבני לחמי'".
- **רמב"ן:** ברוב ציוויי המשכן כתוב 'ועשית', שמשמעותו שאחרים יעשו. בשונה, בפסוק זה הורה הקב"ה בציווי למשה 'וְאַתָּה תְּצַוֶּה', שמובנו: 'וְאַתָּה' בעצמך 'תצווה' אותם 'ויקחו אליהם שמן זית זך כתיבת למאור'. השמן לא נוצר במדבר, אלא הובא ממצרים, ומשה היה צריך לבדוק אותו בעצמו ("ויקחו אליך") כדי לוודא שהוא אכן "זך וכתית".
- **אלשיך:** משה חשש שאין לו חלק במשכן, והקב"ה אומר לו: "ואתה", הכל תלוי בך, השלמות של כולם עוברת דרך הציווי שלך.
- **אור החיים:** הקב"ה אמר למשה 'וְאַתָּה תְּצַוֶּה'. מלבד מה שציוויתך, הוסף לצוותם על זה, מעצמך. ולכן דקדק לומר 'תצווה', ולא תדבר, שיזרזם על כך. אילו היה אומר לו: תדבר, היה נשמע שידבר את דברי ה' בסדר הרגיל, ללא צורך בזירוז.

שלב 2

תובנה חינוכית:

דוגמה אישית ומעורבות. חינוך אינו רק "הוראות הפעלה". על כל מחנך להיות מעורב בפרטים. "ויקחו אליך", הבא את הדברים אליך, בדוק את האיכות, אל תסתפק בלהאציל סמכויות. כשהילד או התלמיד רואה שהדבר חשוב למחנך באופן אישי, איכות העשייה עולה.

שלב 3

או לחצו כאן

לקבלת העלון 'חוויה בשולחן שבת' שלחו את המילה 'חוויה'

למייל Office@shaalti.co.il

סעודה שניה המגבעות של הכהנים

שאלה שנעלה לשיח בשולחן שבת:

התורה כותבת: "וּלְבְנֵי אֶהְרֹן... וּמִגְבָּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתַפְאֶרֶת" (כח, מ). הבגדים ששימשו את הכהנים בבית המקדש לא היו בגדים רגילים, כל פרט בהם נשא משמעות. חשוב שנבאר למסובים את פרטי אחד הבגדים – את המגבעות. נשאלת השאלה: **מהן המגבעות (ומדוע הם נקראו כך)?**

שלב
1

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **רש"י:** מגבעות זו מצנפת של כהן הדיוט. של כהן גדול נקרא 'מצנפת' וקטנה מהמגבעות, כדי שיוכל להניח מקום פנוי לתפילין בין הציץ למצנפת. כהן הדיוט לובש "מגבעת", שגדולה וגבוהה יותר, בעוד הכהן הגדול לובש "מצנפת", שהיא קטנה יותר מהמגבעת.
- **אבן עזרא:** מקורה של המילה 'מגבעת' במילה 'גבעה'. כשם שגבעה היא מקום גבוה ובולט, כך המגבעת מסמלת רוממות וחשיבות.
- **הדר זקנים:** הכהן הגדול צריך להניח על ראשו גם את הציץ (טס זהב) וגם תפילין. כדי שיהיה מקום לכולם (הציץ על המצח, התפילין מעליו, והמצנפת מאחור), המצנפת חייבת להיות קטנה יותר כדי "לפנות מקום" לקדושה נוספת.
- **רש"ר הירש:** המצנפת היא בד ארוך שכורכים סביב הראש, בעוד המגבעת של הכהן ההדיוט היתה מתחדדת כלפי מעלה, כמו כובע שמזדקר לגובה.

שלב
2

תובנות חינוכיות מכפל הלשון:

מתוך הפירושים הללו, ניתן לדלות כמה מסרים מרכזיים לשיחה עם המסובים:
א. "לשאוף לגובה" – שיעור בצמיחה אישית. המילה "מגבעת" מלמדת על גובה (גבעה). הרש"ר הירש מוסיף שהיא היתה מחודדת כלפי מעלה. המגבעת מזכירה שעלינו להסתכל כלפי מעלה. כשם שגבעה צומחת כלפי מעלה כך גם אנו צריכים תמיד לנסות להשתפר, ולהיות "גבוהים" יותר במידות הטובות שלנו.
ב. דיוק וסדר – "לכל דבר יש מקום". בבית המקדש היה סדר מופלא. כל דבר היה מונח בדיוק במקומו. מלמד אותנו על הקפדה על סדר ודיוק. התורה מגדירה בדיוק היכן מונחים הציץ, התפילין והמצנפת. השער של הכהן הגדול היה צריך להיראות ביניהם.

שלב
3

העלון הודפס לזכות והצלחת התורם (החפץ בעילום שמו) ולהצלחת בני משפחתו בפרנסה, בחינוך ילדים ובכל העניינים

**רוצים להיערך לשבת עם רעיונות ודברי תורה לפרשת תצווה?
היכנסו לאתר 'תורתך שאלתי'**

תזוויה לקראת פורים לימוד מגילת אסתר

השאלות והתשובות מתוך הספר 'מה שאלתך', לימוד מגילת אסתר בדרך שאלות ותשובות

השפלת המן על ידי אחשורוש המלך

שאלה שנעלה לשיח על מגילת אסתר:

במגילת אסתר המלך אחשורוש אמר להמן: "מִהָרַקַח אֶת הַלְבוּשׁ וְאֶת הַסּוּס כַּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ וַעֲשֵׂה כֵן לְמַרְדֳּכַי הַיְהוּדִי...". נשאלת השאלה: **מדוע אחשורוש השפיל את המן ואמר לו להרכיב בעצמו את מרדכי?**

שלב
1

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **רבי אלישע גאליקו:** אחשורוש רצה לגמול עם מרדכי, ולצורך כך בחר בכבוד הגדול ביותר שיכול להעניק לו, באמצעות השר הבכיר ביותר בממלכתו.
- **אלשיר:** למלך אחשורוש הפריעה השאלה מדוע אסתר הזמינה את המן לשני המשתאות. היה חשוב לו שאם יש מישהו שיודע שיבוא ויספר. כדי לעודד להגיע אליו ולספר ללא חשש להינזק, ביקש אחשורוש לפרסם זאת כמה שיותר, וסבר שהפרסום הטוב ביותר יהיה ממסע שיוביל המן.
- **מהר"ל:** לאחר שנדדה שנתו, הבין אחשורוש שנהג בכפיות טובה כלפי מרדכי, וכדי להסיר ממנו "תוית זו" הורה להמן לעשות זאת למרדכי, בפרט לאחר שראה בחלום שהוא רוצה להרגו (אסתר רבה י, א). המלך סבר שאם יורה זאת לשר אחר, זה עלול להיראות כביזיון וכגנאי עבורו, אולם המן בעצמו גזר שכך ייעשה ל'איש אשר המלך חפץ ביקרו', וראוי שהוא יעשה זאת.
- **מלבי"ם:** בשיחתו עם המן, ראה אחשורוש שמעמדו הנכבד של המן אינו מגיע לו, אלא למרדכי, ובפרט שראה שרוצה להשתמש בשרביט המלך. בכעסו הרב אמר שימהר לעשות כן למרדכי, משום שלו למרדכי מגיע הכבוד, וראוי שייעשה ע"י המן בעצמו מאחר שלקח את גדולתו בערמה.
- **מלוא העומר:** המלך אחשורוש רצה להעצים את הכבוד שהוענק למרדכי, ועל כן ציוה את המן שיעשה זאת למרדכי, ובכבודו ובעצמו יקרא לפניו 'ככה ייעשה...', ולא כדי לבזות את המן.
- **חוט של חסד:** בלילה זה חלו 2 מהפכים אצל אחשורוש. 1. ביחס למרדכי. 2. ביחס להמן, שבעקבות הלשון הרע שסיפר על עם ישראל השתכנע המלך ואישר להשמידם. לפתע גילה המלך שדוקא מרדכי, שנוא נפשו, גילה כלפיו נאמנות והציל את חייו, (בעוד הוא חושד בהמן, יד ימינו, שרוצה להרגו ולרקום קשר עם אסתר). התגלה לו גם שהמידע שהמן מסר על היהודים היה שקרי. באותו רגע החליט המלך לכבד את מרדכי בקלון המן והעביר את הכבוד למרדכי. השינוי בדעת אחשורוש הביאה להורות להמן לבצע במייד ואל להשתהות, כדי שלא יחסיר מאומה מהגמול שרוצה להעניק למרדכי.

שלב
2

תזוויה לקראת פורים

לימוד מגילת אסתר

השאלות והתשובות מתוך הספר 'מה שאלתך', לימוד מגילת אסתר בדרך שאלות ותשובות

מדוע השליחים יצאו במהירות? מה היתה הדחיפות?

שאלה שנעלה לשיח על מגילת אסתר:

כתוב שהשליחים יצאו במהירות עם האגרות: "הַרְצִים יִצְאוּ דְחוּפִים בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ" [ג, טו]. נשאלת השאלה: מה היתה הדחיפות? מדוע יצאו במהירות?

שלב 1

ניתן לבני המשפחה להשיב, תוך מתן נקודות הכוונה:

1. נכוון לחשוב, מה היתה הדחיפות.
2. נכוון את הילדים לחשוב מה חשבו על כך היהודים.
3. נמקד אותם לחשוב מה היה קורה אם השליחים היו מתמהמהים.

שלב 2

נשיב את תמצית התשובות שלפניכם:

- **אלשיך:** בכך הבינו אנשי שושן שהמלך רוצה להרגם לא פחות מהמן. אם המלך רק היה ממלא את רצון המן, ולא היה מעוניין בהריגתם, ניתן היה לצוות את הרצים שילכו לעשות את דבר המן. מהוצאת הרצים דחופים עפ"י מאמרו, הבינו שהוא רוצה מאד למהר לשלחם, המלך בעצמו דחף את מרוצתם.

- **רבי משה חלאיו:** כדי שיספיקו להגיע לקצוות כל הממלכה.
- **מלבי"ם:** המן הוציא אותם במהירות כדי שהמלך לא יתחרט ויחזור בו מהסכמתו לאבדם.

- **רבי חיים קניבסקי:** המן רצה להשבית מהם את שמחת חג הפסח הסמוך. הוא הוציא את השליחים במהירות לפני חג הפסח, כדי שהיהודים יצטערו ולא ישמחו בחג.

שלב 3

מחפשים משלוח מנות ייחודי?

ספרי הדגל מבית 'אחת שאלתי'

מה שאלתך - לחג פורים
כ-450 שאלות ותשובות על מגילת אסתר

כי ישאלך - לליל הסדר
כ-500 שאלות ותשובות על הגדה של פסח

כי ישאלך
אשכנז

מה שאלתך
מגילת אסתר

כי ישאלך
עדות המזרח

משלוח המנות שישאיר חותם

הזמינו עכשיו והספרים בדרך אליכם

בגול:
תורתך
שאלתי

052-9453811

במייל Office@shaalti.co.il

עוד ספרים מבית
אחת שאלתי
למדתי נענית ונתנית

והפיל פור הוא הגורל... על פן קראו
לימים האלה פורים על שם הפור

(ט, כד - כח)

ה"פור" שהפיל המן - לשון יחיד, מדוע
קראו לחג "פורים", לשון רבים?

בקרב עם ה' כל אחד מרגיש בצער הרבים ומשתתף עמו. "פור" אחד של המן הרשע נחשב ל"פורים" - לשון רבים, אף אותם שלא היו באותם מדינות הרגישו בצער אחיהם.
(אמרי יהודה)